

Verlag van werkzaamheden Raad voor Toezicht 2023

Raad voor
Toezicht

September 2024

Dit document bevat bladwijzers, hyperlinks en navigatiebuttons

 Adobe Acrobat bladwijzers - toetsencombinatie "Ctrl-b"

 Tekst is een interne document- of externe hyperlink

 Vorige pagina

 Volgende pagina

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Nederland rekt op zijn accountants.

De leden van de Koninklijke NBA vormen een brede, pluriforme beroepsgroep van ruim 22.000 professionals werkzaam in de openbare accountantspraktijk, bij de overheid, als intern accountant en in het management van organisaties. Integriteit, objectiviteit, deskundigheid en zorgvuldigheid, geheimhouding en professioneel gedrag zijn essentiële waarden voor iedere accountant. De Koninklijke NBA helpt accountants hun cruciale rol in de maatschappij te vervullen, nu en in de toekomst.

Inleiding

De Raad voor Toezicht van de NBA beoordeelt de kwaliteit van de beroepsuitoefening van een accountant. Dit doet de raad onder meer door het uitvoeren van periodieke en risicogerichte toetsingen en, sinds dit verslagjaar, het uitvoeren van ontwikkelingsgesprekken bij accountantseenheden. Het doel hiervan is het bevorderen van een goede beroepsuitoefening, wat bijdraagt aan het maatschappelijk vertrouwen in accountants.

Dit verslag bevat de resultaten van het toetsingsjaar 2023 (1 april 2023 – 31 maart 2024) en beschrijft een aantal relevante ontwikkelingen die zich dit verslagjaar hebben voorgedaan.

Meer informatie over de raad

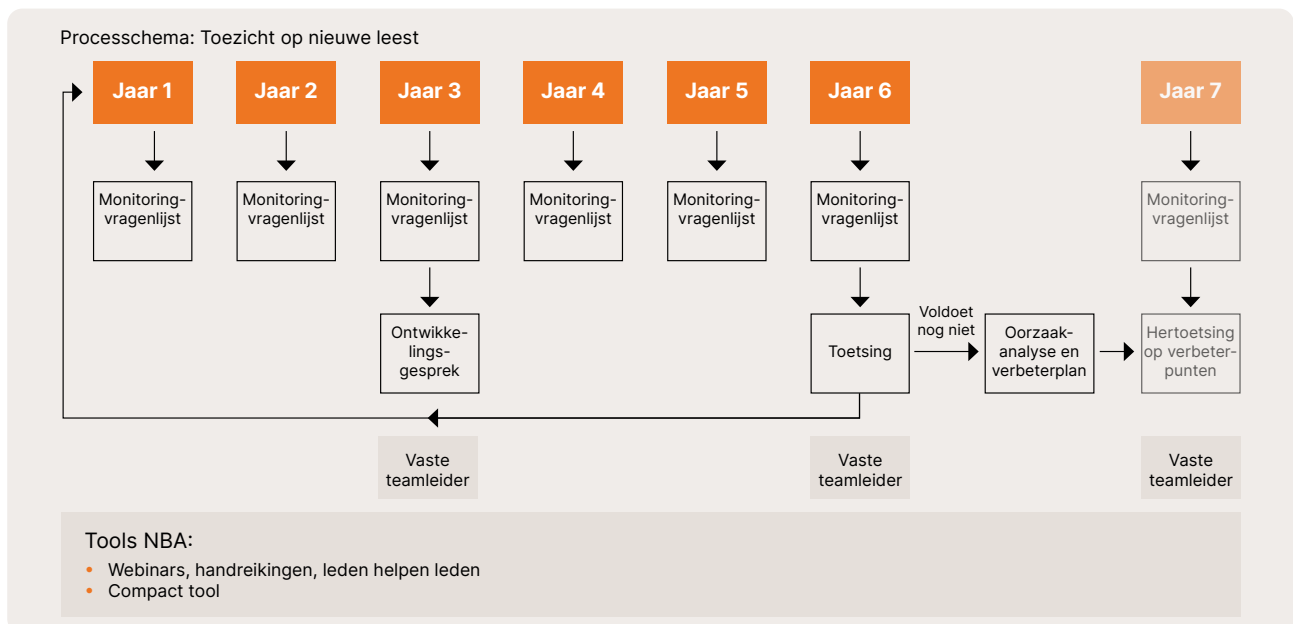
De samenstelling van de Raad voor Toezicht is te vinden op de [NBA-website](#).

Ook vindt u hier eerdere verslagen van de raad en meer informatie over het toetsingsproces.

Terugblik en vooruitblik

Toezicht op nieuwe leest

Op 12 juni 2023 heeft de ledenvergadering van de NBA ingestemd met de herziene Verordening op de kwaliteitsbeoordelingen. Aanpassing van de verordening was noodzakelijk om het onder de naam 'Toezicht op nieuwe leest' ontwikkelde toezichtsproces te kunnen uitvoeren.

Nieuw in het toezichtproces is het ontwikkelingsgesprek. Het doel van dit gesprek, dat plaatsvindt in het derde jaar van de cyclus, is om vroegtijdig (globaal) inzicht te verkrijgen in de mate waarin de accountantspraktijk voldoet aan de kwaliteitseisen. Het geeft de praktijk daarnaast de gelegenheid om de raad mee te nemen in de actuele ontwikkelingen van de praktijk.

In dit verslagjaar zijn de eerste ontwikkelingsgesprekken uitgevoerd (zie verderop in dit verslag).

Ook heeft de raad sinds de aanpassing van de verordening de mogelijkheid om een partiële hertoetsing uit te voeren als bij de toetsing blijkt dat de praktijk op (enkele) onderdelen tekortschiet. Daarom heeft de raad bij elk B-oordeel dat is verstrekt na 1 juli 2023, aangegeven of een integrale dan wel partiële hertoetsing zal worden uitgevoerd. In geval van een partiële hertoetsing heeft de raad ook aangegeven waar de partiële hertoetsing op zal zien. De eerste partiële hertoetsingen zullen plaatsvinden in toetsingsjaar 2024.

Het ontwikkelingsgesprek, de toetsing en eventuele hertoetsing in één cyclus worden in beginsel uitgevoerd door dezelfde teamleider. Bij de hertoetsing, die altijd door minimaal twee toetsers wordt uitgevoerd, wordt een medetoetsers aan het toetsingsteam toegevoegd die niet betrokken was bij de toetsing.

Om de leden te informeren over de wijzigingen in het toezichtsproces heeft de raad bij vijf van de zes NBA-afdelingen in het land presentaties gegeven. Ook zijn er via zoom informatiesessies georganiseerd en heeft de raad een interview met [accountant.nl](https://www.accountant.nl) gehad dat eerst op de website is geplaatst en later in het tijdschrift Accountant. Voor meer informatie over het herziene toezichtsproces, ga naar [Toezicht op nieuwe leest \(nba.nl\)](https://nba.nl).

Private equity

De komst van private equity partijen in de accountancysector is ook de raad niet ontgaan. Tijdens de jaarlijkse beleidsdag heeft de raad langer stilgestaan bij dit onderwerp. De raad heeft zorgen over het mogelijke effect dat de toenemende participatie van private equity op de kwaliteit van de beroepsuitoefening heeft. Om meer inzicht hierin te kunnen krijgen, heeft de raad de participatie van private equity als onderwerp toegevoegd aan de monitoringvragenlijst, waarmee zij jaarlijks een uitvraag doet onder alle praktijken.

Thematisch onderzoek

De NBA heeft in samenspraak met de branche een standpunt ingenomen ten aanzien van de juiste uitvoering van de subsidieregeling NOW1 bij Betaald Voetbal Organisaties. De raad heeft meerdere signalen opgevangen waaruit zou kunnen worden afgeleid dat accountants het NBA-standpunt niet altijd hebben gevolgd. Gelet op de maatschappelijke relevantie van de subsidieregeling en het belang van een goede beroepsuitoefening, heeft de raad besloten tot een thematisch onderzoek.

Het doel van dit onderzoek is het verkrijgen van inzicht in de mate waarin het NBA-standpunt is gevolgd en voor zover er is afgeweken van dat standpunt, de motivatie daarvoor. Het onderzoek is gestart in november 2023 en was per einde van het verslagjaar nog gaande.

Toezicht op accountantsafdelingen

In de verslagperiode heeft de raad voor de tweede keer een monitoringvragenlijst uitgestuurd naar de accountantsafdelingen. Ook zijn er verdiepende gesprekken geweest met enkele afdelingen binnen bepaalde branches. Verder heeft de raad de voorbereidende werkzaamheden om ontwikkelingsgesprekken en daarna toetsingen te kunnen uitvoeren bij accountantsafdelingen gecontinueerd.

De accreditaties die de raad heeft verleend aan IIA Nederland (IIA) en Kwaliteitsonderzoek Overheidsauditors (KOA) liepen per 31 december 2023 af. IIA heeft te kennen gegeven de accreditatie niet te willen verlengen. Dat heeft tot gevolg dat de raad de accountantsafdelingen die voorheen door IIA werden getoetst, zelf zal betrekken in haar toezicht. KOA heeft aangegeven de accreditatie wel te willen verlengen. Alvorens tot verlenging over te kunnen gaan, heeft de raad bij KOA een accreditatieonderzoek uitgevoerd dat kort na het einde van de verslagperiode positief werd afgerond.

Duurzaamheid

Het NBA-bestuur heeft 'duurzaamheid' als verplicht PE-onderwerp aangewezen voor 2023/2024. De raad onderkent het belang van dit onderwerp en zal zich daar in het komende verslagjaar nader in verdiepen.

Selecties

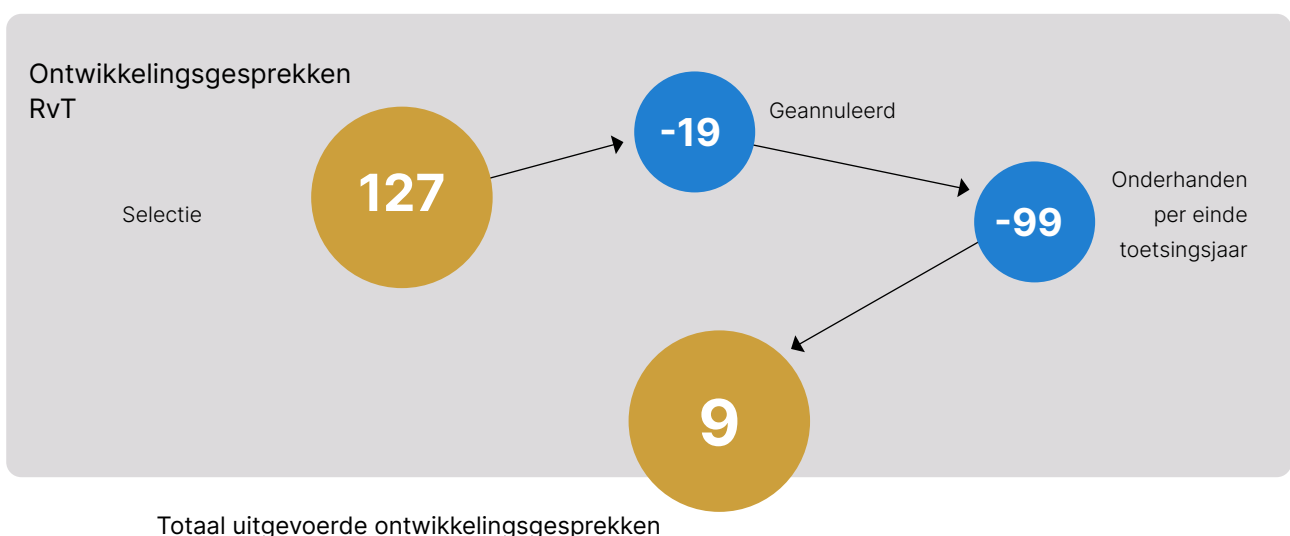
Ontwikkelingsgesprekken

De raad is begin 2024 gestart met het voeren van ontwikkelingsgesprekken. Voor deze gesprekken zijn de praktijken geselecteerd die in zich het derde jaar van hun toetsingscyclus bevinden. Het aantal is relatief beperkt, doordat er drie jaar geleden minder toetsingen zijn uitgevoerd als gevolg van de coronapandemie. De praktijken die zich in het vierde jaar of verder in de cyclus bevinden maken hun huidige cyclus af en krijgen in de volgende toetsingscyclus hun eerste ontwikkelingsgesprek.

Ten aanzien van startende praktijken was het beleid van de raad dat deze in het eerste jaar worden geselecteerd voor toetsing. De raad heeft dat beleid aangepast, door te besluiten dat startende praktijken worden geselecteerd voor een ontwikkelingsgesprek en daarna voor een eerste toetsing. De gedachte daarbij is dat een ontwikkelingsgesprek, dat meer coachend van aard kan zijn, bij een startende praktijk meer bijdraagt aan kwaliteitsbevordering dan een toetsing.

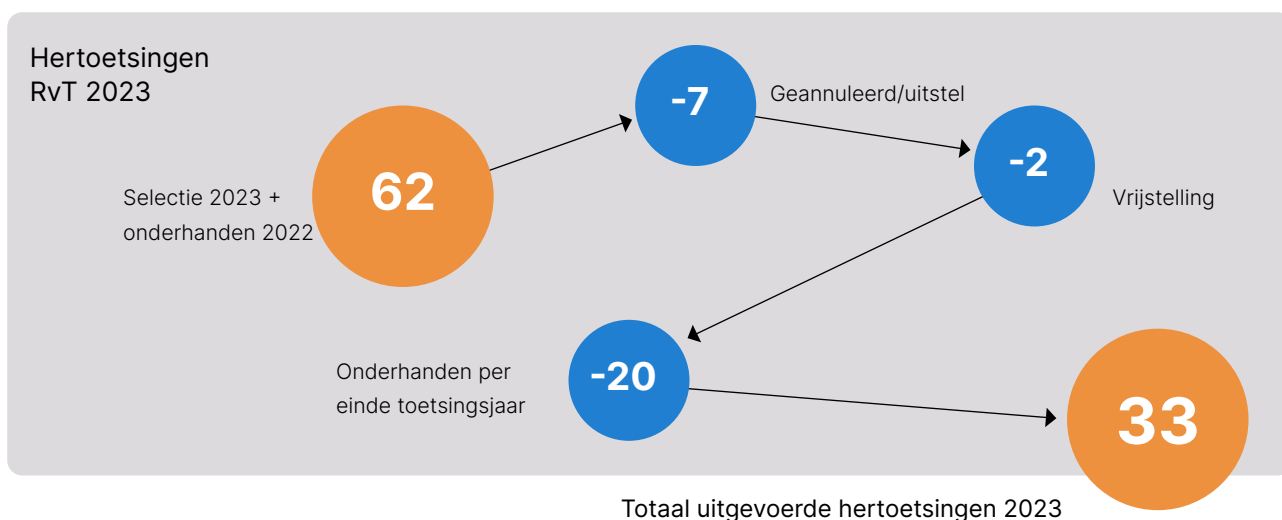
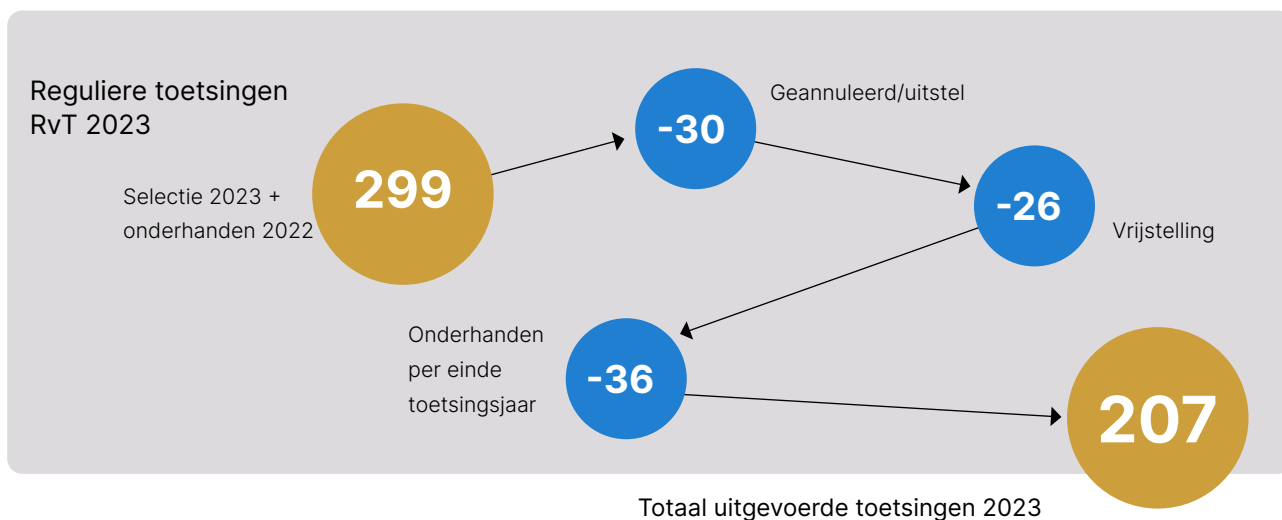
De teamleider stelt een verslag op van het ontwikkelingsgesprek dat, nadat de praktijk de gelegenheid heeft gehad daarop te reageren, aan de raad wordt voorgelegd. Er volgt geen eindoordeel, maar een algemene afdoeningsbrief. Zijn er bij het ontwikkelingsgesprek punten naar voren gekomen die nog verbetering behoeven, dan is dat in het verslag vastgelegd.

De gesprekken vinden plaats van januari tot en met mei. Daardoor is er per einde van deze verslagperiode (31 maart) slechts een beperkt aantal ontwikkelingsgesprekken afgerond. Ook is een aantal gesprekken geannuleerd, bijvoorbeeld doordat er geen accountant meer aan de praktijk verbonden is of er sprake is van bijzondere persoonlijke omstandigheden. Dit leidt tot annulering van het ontwikkelingsgesprek dan wel uitstel daarvan.

Toetsingen en hertoetsingen

De selectie voor de in een toetsingsjaar te (her)toetsen praktijken wordt in februari door de raad vastgesteld. Onder bepaalde voorwaarden kan een praktijk om vrijstelling van de toetsing verzoeken, bijvoorbeeld als tijdelijk niet kan worden voldaan aan de kwaliteitseisen, omdat er sprake is een fusie/overname, splitsing of afbouw van de praktijk. Vrijstelling wordt verleend voor dat kalenderjaar. Daarnaast kunnen ook bij (her)toetsingen redenen zijn om een geplande (her)toetsing te annuleren.

Resultaten

Algemeen

De raad heeft in het verslagjaar 207 toetsingen en 33 hertoetsingen met een eindoordeel afgerond. Bij toetsing betreft dit voldoet (A-oordeel), behoeft verbetering en voldoet op belangrijke onderdelen niet (B-oordeel) of voldoet niet (C-oordeel). Bij de hertoetsing is alleen een voldoet of voldoet niet als uitkomst mogelijk.

De SRA is door de raad geaccrediteerd om toetsingen uit te voeren. SRA-leden worden op basis van die accreditatie in beginsel niet door de raad getoetst. In onderstaand overzicht zijn de resultaten van de raad en SRA weergegeven:

Resultaten toetsingen

Toetsing 2023

	NBA	SRA	Totaal
	132	 52	 184
	73	 29	 102
	2	 0	 2

Hertoetsing 2023

	NBA	SRA	Totaal
	23	 8	 31
	10	 1	 11

 Voldoet Voldoet op belangrijke onderdelen niet Voldoet niet

Gezamenlijk hebben de raad en de SRA 288 toetsingen uitgevoerd. Daarvan voldeed 64% aan de gestelde eisen. Vorig jaar betrof dit 74%. Dat is een aanzienlijke daling, echter door de jaren heen komen vaker jaren voor waarbij het percentage voldoet afwijkt van het gemiddelde. In 2019 en 2015 betrof het percentage voldoet bij de door de raad en de SRA getoetste accountantspraktijken 68% en 2018 voldeed 83%¹. In de tussenvolgende jaren lag het percentage voldoet rond de 75%.

De raad heeft geen duidelijk aanwijsbare redenen voor de huidige daling. De raad heeft in het verleden benadrukt dat mooie of minder fraaie jaarlijkse cijfers een momentopname zijn van de in dat jaar gemaakte selectie. De selectie verschilt per jaar, waarbij in een selectie ten opzichte van andere jaren meer praktijken kunnen vallen die bijvoorbeeld extra begeleiding nodig hebben of die te maken hebben gehad met vertrekkende accountants / beleidsbepalers. De raad acht voorzichtigheid dan ook geboden bij het trekken van conclusies, zeker aangezien de percentages door de jaren heen schommelingen vertonen. Verder ziet de raad vaak veel dezelfde tekortkomingen terugkomen, ook in dit verslagjaar. De tekortkomingen worden hierna toegelicht.

Van de door de raad en de SRA uitgevoerde hertoetsingen (42), is 74% afgerond met een voldoende (vorig jaar 73%).

¹ Tot 1 januari 2022 voerden de raad en SRA toetsingen uit in het Wta-domein en werden de resultaten gesplitst weergegeven (Wta-domein / NBA-domein). De hier opgenomen percentages betreffen praktijken zonder een Wta-vergunning

Bevindingen

Door de jaren heen ziet de raad veel dezelfde tekortkomingen terugkomen, zo ook dit verslagjaar. De tekortkomingen zijn onder meer:

Stelselniveau

Jaarlijkse evaluatie cfm artikel 22 of artikel 27, tweede lid sub b NVKS	Niet of met onvoldoende diepgang uitgevoerd, niet besproken met accountant van buiten de praktijk, geen vastlegging van bespreking, geen interne dossierreviews uitgevoerd
Cliëntonderzoek (Wwft)	Identificatie en/of verificatie niet of niet juist uitgevoerd of vastgelegd
Stemrechtverhouding cfm. art. 5 lid 1 sub b NVKS	Stemrechtverhouding bij assurance-opdrachten niet of niet goed geregeld.
Eigen jaarrekening	Onjuiste naleving publicatieplicht eigen jaarrekening en / of die van de BV's van eigenaren/partners van de accountantspraktijk
Handboek kwaliteitsbeheersing	Niet naleven van kantoor specifiek gemaakt handboek
Naleving NVPE 2019	Niet tijdig vastleggen plan van aanpak / evaluatie
Beroepsaansprakelijkheidsverzekering	Een onjuist verzekerd bedrag / het niet verzekeren van het uitlooprisico

Dossierniveau

Opdrachtbevestiging	Ontbreekt, niet tijdig, niet juist, niet volledig, en/of niet ondertekend
LOR	Ontbreekt, niet tijdig, niet juist, niet volledig, en/of niet ondertekend
Verslaggevingsregels	Voldoen niet aan BW 2 titel 9.
Onafhankelijkheid (ViO)	Maatregelen die genomen zijn op stelselniveau in plaats van op dossierniveau
Documentatievereisten NVCOS	Bijv. ontoereikende vastlegging uitgevoerde werkzaamheden

Evaluaties

Na afronding van een (her)toetsing ontvangen alle bezochte praktijken een uitnodiging voor het invullen van een digitale enquête. In die enquête worden de praktijken gevraagd naar hun ervaringen met die (her)toetsing. In het verslagjaar hebben 162 praktijken de enquête ingevuld. De raad is steeds alert op verbeteringen en de feedback van de getoetste praktijken helpt de raad daarbij. De feedback wordt ook betrokken bij de evaluatie van de toetsers van de raad.

Overall zijn de ervaringen van de getoetste praktijken positief. Een punt dat regelmatig terugkeert in de reacties ziet op het belang dat de praktijken hechten aan een juiste matching van toetsers bij hun praktijk. Het gaat hier met name om de omvang van de praktijk en het soort werkzaamheden dat de praktijk uitvoert. De raad streeft naar een zo optimaal mogelijke aansluiting tussen achtergrond en ervaring van de toetsers bij de door hen te toetsen praktijken.

Ook na afronding van een ontwikkelingsgesprek stuurt de raad een digitale enquête naar de bezochte praktijk. In deze verslagperiode waren nog geen enquêtes ingevuld.

Juridische procedures

Tuchtklachten

In dit verslagjaar heeft het NBA-bestuur op advies van de raad vijf tuchtklachten ingediend. In alle gevallen werd de tuchtklacht ingediend omdat bij herhaling bleek dat de accountant het kwaliteitssysteem van de accountantspraktijk niet op orde had (onvoldoende eindoordeel).

De Accountantskamer heeft in drie zaken uitspraak gedaan. In alle zaken werd de klacht gegrond verklaard. De opgelegde maatregelen betroffen tijdelijke doorhaling voor de duur van 18 maanden, en tweemaal een doorhaling waarbij de termijn waarbinnen betrokkene niet opnieuw in de registers kan worden ingeschreven een jaar bedraagt. Eén accountant heeft tegen de uitspraak van de Accountantskamer beroep ingediend bij het CBb.

Bezwaarschriften

In sommige gevallen kan bezwaar als bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht worden ingediend bij het NBA-bestuur, die bij de afhandeling ervan geadviseerd wordt door de commissie voor de bezwaarschriften. In de bezwaarprocedure is de raad procespartij, evenals de bezwaarde.

In het verslagjaar zijn vijf bezwaarschriften ingediend. Drie daarvan richten zich tegen het eindoordeel 'voldoet op belangrijke onderdelen niet'. Twee bezwaarschriften richten zich tegen de beslissing van de raad om een integrale hertoetsing uit te voeren.

Het NBA bestuur heeft in vier bezwaarzaken beslist. Drie bezwaren waren gericht tegen het eindoordeel 'voldoet niet': een daarvan is niet-ontvankelijk verklaard, een daarvan gegrond en een gedeeltelijk gegrond. De beslissing in de vierde zaak betrof een bezwaar dat gericht was tegen de factuur van een toetsing en betrof een ongegrondverklaring.

Reden ingediende klachten

Beslissing op bezwaar

© 2024 Koninklijke NBA

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevens bestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij door middel van druk, fotokopieën, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van de NBA.

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Mercuriusplein 3
2132 HA Hoofddorp
Postbus 242
2130 AE Hoofddorp

T 088 4960 301
E nba@nba.nl
I www.nba.nl